

संस्कृतभारती (तमिळनाडु)

गीतासोपान/दीक्षा/भाषाप्रवेश-प्रथमभाग-परीक्षा जनवरी -2015

नाम - \_\_\_\_\_

अङ्काः 80

दिनाङ्कः - \_\_\_\_\_

अवधि: घण्टात्रयम्

शिक्षण-केन्द्रम् - \_\_\_\_\_

दूरवाणीसंख्या - \_\_\_\_\_

मुख्यसूचना -उत्तराणि उत्तर-पत्रे लिखत ।

अ) उचित-विभक्ति-रूपाणि उपयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत ।

10

१. बालकः \_\_\_\_\_ (गीता) पठति ।
२. \_\_\_\_\_ (हिमगिरिः) गङ्गा प्रवहति ।
३. भक्तः \_\_\_\_\_ (माला) देवम् अलङ्करोति ।
४. कृषकः \_\_\_\_\_ (धेनुः) तृणं ददाति ।
५. \_\_\_\_\_ (रविः) पुत्रः कर्णः ।
६. मूषकस्य \_\_\_\_\_ (बिडालः) भीतिः भवति ।
७. अश्वाः \_\_\_\_\_ (युद्धभूमिः) धावन्ति ।
८. वयं \_\_\_\_\_ (कर्णौ) शृणुमः।
९. \_\_\_\_\_ (मार्गः) उभयतः वृक्षाः सन्ति।
१०. \_\_\_\_\_ (सरस्वती) नमः।

आ) रेखाङ्कितपदानाम् आधारेण प्रश्ननिर्माणं कुरुत।

5

१. अष्टादश पुराणानि सन्ति ।
२. वयं विश्वनाथ-दर्शनार्थं काशीं गच्छामः ।
३. नक्षत्राणि आकाशे विराजन्ते ।
४. कार्यक्रमस्य आरम्भः दशवादने भवति ।
५. नदी पर्वतात् प्रवहति ।

इ) रेखाङ्कितपदानां निर्देशानुसारं परिवर्तनं कृत्वा वाक्यं लिखत।

10

१. सः पाठं लिखति । (भूतकाले)
२. भवती कार्यं कृतवती किम् ? (भविष्यत्काले)
३. अहं वस्त्राणि प्रक्षालितवान् । (वर्तमानकाले)
४. फलानि वृक्षे सन्ति । (एकवचनम्) ।
५. अध्यापकः प्रश्नम् अपृच्छत् । (स्म प्रयोगः)
६. छात्रः उत्तरं वदति । (बहुवचनम्)
७. अर्चकः देवम् अलङ्करोति । पूजां करोति । (ल्यप्)
८. सा फलरसं पिबति । (भविष्यत्काले)
९. भक्तः देवालयं गच्छति । पूजां करोति । (तुमुन्)
१०. माता जलं पिबति । कार्यं करोति । (त्वा)

ई) निर्देशानुसारं वाक्यस्य परिवर्तनं कुरुत ।

5

१. बालकाः जन्तुशालाम् अगच्छन् । (क्तवतु)
२. विरामः अस्ति । अहं देवालयं गच्छामि । (यतः)
३. अर्जुनः विषीदति । श्रीकृष्णः सान्त्वयति । (यदा, तदा)
४. बालकः मातरं स्मृतवान् । रुदितवान् । (क्त्वा)
५. परीक्षा अस्ति । बालकः क्रीडति । (यद्यपि तथापि)

उ) (i) समानार्थकानि पदानि लिखत

1 ½

पत्रम् = \_\_\_\_\_ अम्बा = \_\_\_\_\_ हयः = \_\_\_\_\_

(ii) विलोमार्थकानि पदानि लिखत ।

1 ½

अन्तः X \_\_\_\_\_ शीघ्रम् X \_\_\_\_\_ उच्चैः X \_\_\_\_\_

ऊ) द्वयोः धातुरूपाणि लिखत

3+3 = 6

१. लिख् (लङ्-भूतकालः) २. वन्द् (लट्-वर्तमानकालः)
३. भू (लृट्-भविष्यत्कालः) ४. नम् (लोट्-आज्ञा/प्रेरणा)

ऋ) (i) आवरणे सूचितं समयम् अक्षरैः लिखत।

2 ½

१. कार्यालयस्य समाप्तिः \_\_\_\_\_ (6.00) भवति।
२. अध्यापिका \_\_\_\_\_ (1.45) आगमिष्यति ।
३. बालिका \_\_\_\_\_ (10.10) शयनं करोति ।
४. यानं \_\_\_\_\_ (4.50) प्रस्थानं करोति ।
५. \_\_\_\_\_ (8.30) पाठशालायाः आरम्भः भवति ।

(ii) आवरणे सूचितां सङ्ख्याम् अक्षरैः लिखत ।

2 ½

१. गोपालः परीक्षायां \_\_\_\_\_ (98) अङ्कान् प्राप्तवान् ।

२. पुस्तकस्य मूल्यं \_\_\_\_\_ (75) रुप्यकाणि ।

३. तस्य वयः \_\_\_\_\_ (67) ।

९. भगवद्गीतायां \_\_\_\_\_ (700) श्लोकाः सन्ति ।

१०. मेलने \_\_\_\_\_ (39) कार्यकर्तारः आसन् ।

ऋ) रेखाङ्कितपदं परिवर्त्य वाक्यं शुद्धं कुरुत । (पञ्चानाम्)

5

१. वयं कार्यं करोमि ।

२) यूयं सम्यक् पठाम ।

३) अहं काशी-नगरं गच्छसि ।

४) आकाशे खगाः डयते ।

५) त्वं शीघ्रम् आगच्छानि ।

६) भवान् गीतां पठ ।

७) ते कार्यं करोति ।

८) श्वः पितामहः नगरं गतवान् ।

९) त्वं श्लोकम् अवदत् ।

१०) अहम् औषधं सेवामहे ।

लृ) आवरणात् उचितपदं चित्वा सम्भाषणं पूरयत  $13 \times 1/2 = 6 \frac{1}{2}$

(करोषि, सन्ति, गच्छतः, कति, हरिः ओम्, कुरुतः, आगच्छन्ति, वदामि  
अभिनन्दनानि, विशेषः, अवश्यं, अस्तु, निश्चितः)

सुरेशः हरिः ओम् ।

रमेशः \_\_\_\_\_ । कः वदति?

सुरेशः अहं सुरेशः \_\_\_\_\_ । मित्र! गृहे कोऽपि नास्ति किम्?

रमेशः सर्वे \_\_\_\_\_ । पिता जपति । अम्बा पूजयति । अनुजः खादति ।

सुरेशः त्वं किं \_\_\_\_\_ ? क्रीडसि वा?

रमेशः अहं पठामि । तव अनुजौ किं \_\_\_\_\_ ?

सुरेशः मम अनुजौ विद्यालयं \_\_\_\_\_ ।

रमेशः अद्य मम बान्धवाः \_\_\_\_\_ । वयं सेलं नगरं गच्छामः ।

सुरेशः भोः! कः \_\_\_\_\_ ?

रमेशः मातुलस्य विवाहः \_\_\_\_\_ अस्ति ।

सुरेशः एषा शुभवार्ता । मम \_\_\_\_\_ सूचयतु ।

रमेशः \_\_\_\_\_ सूचयामि ।

सुरेशः \_\_\_\_\_ दिनानि विरामं स्वीकृत्य गच्छसि ?

रमेशः दश दिनानि ।

सुरेशः \_\_\_\_\_ । पुनर्मिलाव ।

रमेशः पुनर्मिलाव ।

ए) अनुच्छेदं पठित्वा उत्तरं लिखत ।

अद्य यथा विद्यालयाः भवन्ति , तथा प्राचीनकाले गुरुकुलानि भवन्ति स्म ।

गुरुः छात्रेभ्यः वासव्यवस्थां कल्पयित्वा बोधयति स्म । गुरुकुले छात्रः यत्  
प्राप्तुम् इच्छति तत् ददाति स्म गुरुः । गुरुकुले छात्राः स्नातुं नदीं गच्छन्ति स्म ।

धेनुवृषभादीन् चारयितुं वनं गच्छन्ति स्म । कन्दमूलफलानि आनेतुं समित्-  
सङ्ग्रहणार्थं च अरण्यं गच्छन्ति स्म ।

१. प्राचीनकाले विद्यालयस्य नाम किम् आसीत् ? 1
२. गुरुकुले छात्राः कुत्र स्नानं कुर्वन्ति ? 1
३. छात्राः किमर्थं वनं गच्छन्ति स्म ? 1 ½
४. अस्य अनुच्छेदस्य उचितं शीर्षकं लिखत । 1
५. अनुच्छेदतः पदानि चित्वा रिक्तस्थानेषु लिखत । 2
- (i) तुमुन्-अन्त-पदद्वयम् \_\_\_\_\_
- (ii) भूतकाल-पदद्वयम् \_\_\_\_\_

ऐ) किमपि एकं सुभाषितं पूरयत । 3

विद्या \_\_\_\_\_; विनयात् याति \_\_\_\_\_ ।

पात्रत्वात् \_\_\_\_\_ आप्नोति ; धनात् \_\_\_\_\_, ततः सुखम् ॥

अथवा

पुण्यस्य \_\_\_\_\_ पुण्यं नेच्छन्ति \_\_\_\_\_ ।

फलं \_\_\_\_\_ पापं कुर्वन्ति \_\_\_\_\_ ॥

ओ) अधो दत्तानि पदानि उपयुज्य वाक्यं पूरयत । 10

उभयतः, यथा – तथा, ह्यस्तन, पृष्टतः, स्वस्ति, अतः,

मन्दम्, सर्वत्र, सम्यक्, इति

१. \_\_\_\_\_ गुरुः \_\_\_\_\_ शिष्यः ।

२. तस्य शिरोवेदना अस्ति । \_\_\_\_\_ गुलिकां खादति ।

३. मन्दिरम् \_\_\_\_\_ वृक्षाः सन्ति ।

४. \_\_\_\_\_ पत्रिकाम् आनय ।  
५. \_\_\_\_\_ प्रजाभ्यः ।  
६. गृहस्य \_\_\_\_\_ तटाकः अस्ति ।  
७. पिपीलिकाः \_\_\_\_\_ गच्छन्ति ।  
८. “सत्यं वद” \_\_\_\_\_ उपनिषत् वचनम् ।  
९. कच्छपः \_\_\_\_\_ चलति ।  
१०. नर्तकी \_\_\_\_\_ नृत्यति ।

औ) एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत ।

5

१. संस्कृतं भारतीय-संस्कृतेः आधारः ।  
२. मम जीवनस्य लक्ष्यम् ।  
३. स्वामी विवेकानन्दः

- शुभाशयाः -